

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep.
0033 OSLO

Att:

Deres ref.

Vår ref.
12/1341-11 646.2/OLLI

Dato:
Oslo, 19.06.2012

Høring - NOU 2012:9 Energiutredningen - verdiskaping, forsyningssikkerhet og miljø

Landsorganisasjonen i Norge (LO) viser til ovennevnte utredning som vi har mottatt til høring.

LO støtter hovedkonklusjonene utvalget er kommet frem til. Norge må ha en robust, fleksibel og tilstrekkelig kraftforsyning. Mange av de virkemidlene som er sentrale er allerede innført, som den grønne sertifikatordningen, og forslagene som regjeringen allerede har lagt fram i en egen nettmelding.

Utvalgets tidshorisont fram mot 2030 og 2050 er et krevende perspektiv. Det er viktig å skue frem i tid, men ikke enkelt å treffe. Perspektivet gir imidlertid et godt grunnlag for noen langsiktige anbefalinger knyttet til kraftproduksjonen og nettet.

LO forutsetter at utvalgets brede enighet om hovedlinjene i energipolitikken følges opp i regjeringens energi, klima og næringspolitikk. Hovedoppgaven er å sørge for at hele landet får nytte av Norges særstilling i framtidens energisystemer, der de særnorske fortrinnene kan utnyttes til velferd og verdiskaping.

LO er opptatt av at Norge bør ha en fleksibel og robust kraftforsyning. Utbygging av ny kraftproduksjon er nødvendig for å styrke forsyningssikkerheten. Varierende nedbørmengder innebærer at Norge i tørrår vil være avhengig av import. I våtårene vil kraftproduksjonen overstige det norske forbruket. Utenlandskablene er nødvendige for å balansere over- og underkapasitet i produksjonsanleggene.

Forsyningssikkerhet

LO mener Norge må prioritere en høy forsyningssikkerhet. Det vil kreve utbygging og forsterking av nett, men også bedre balansetjenester og bedre vedlikehold av eksisterende linjer og traseer, som ofte er årsaken til utfall i nettet. Utvalget mener forsyningssikkerheten generelt er god, men peker på forbedringspunkter. De siste årene har leveransene i vintersesongen og uvær vist oss at forsyningssikkerheten bør styrkes. Utvalget påpeker at:

”Til tross for flere perioder med rekordlavt tilsig, har Norge ikke opplevd kraftrasjonering med dagens organisering av kraftmarkedet. På bakgrunn av større variasjoner i tilsiget, og økende krav til forsyningssikkerheten for kraft, har det blitt reist spørsmål om produsentene har tilstrekkelig gode insitamenter for magasindisponering. Dette bør utredes nærmere.”

LO støtter dette og vil understreke at magasindisponeringen er et viktig forvaltningsansvar som selskapene utfører på samfunnets vegne, og at ikke alt kan løses med nettutbygginger. At vi alltid har nok energiressurser til å klare oss gjennom vårknipa bør være en selvfølge. Alternativene til en vanddisponering som gir tilstrekkelig reserve er større produksjonskapasitet i form av gasskraft og større fleksibilitet på forbrukssiden. Det er spesielt viktig å sikre at flerårsmagasinerne ikke tappes uforsvarlig ned for eksport. De er vesentlige for den norske forsyningssikkerheten.

Nettutvikling og eierskap

Regjeringen har gjennom nettmeldingen tatt tak i de nettrelaterte behovene som skal styrke forsyningssikkerheten. LO mener at myndighetene må sørge for utbygging av kraft og linjer som bidrar til prisutjevning over hele landet.

Strømnettet er et av våre viktigste infrastrukturnett og må sammen med naturressursene være underlagt offentlig eie og regulering. LO er derfor fornøyd med at utvalget uttrykker en bred enighet om at offentlig regulering og eierskap til vannkraft og infrastruktur fortsatt skal være sentrale virkemidler for å oppnå energipolitiske mål. Kraftnæringen har vokst og utviklet seg til en stor og viktig næring. Den skal gjennomføre store investeringer i årene som kommer. Det krever en satsing på utdanning, kompetanseutvikling, forskning og utvikling og kapitaltilgang.

Elektrifisering av petroleumssektoren

LO understreker at utslippsfrie energiløsninger må vurderes på nye installasjoner til havs. LO er imidlertid bekymret for at en storstilt elektrifisering av installasjoner på sokkelen kan medføre kraftmangel på land. Det må legges til grunn at kraftproduksjonskapasiteten i det aktuelle området er tilstrekkelig der elektrifisering vurderes. Anleggsbidrag fra petroleumsnæringen til nødvendig nettutbygging vil medføre at de reelle kostnadene ved elektrifiseringen framkommer både for utbyggerne og myndighetene. LO tar til etterretning at regjeringen ikke foreslår anleggsbidrag i ”masket nett” i nettmeldingen. Imidlertid er det ikke noe vanntett skott mellom såkalt radiale nett og masket nett. Om anleggsbidrag ikke kreves, må likevel de reelle samfunnsøkonomiske kostnadene legges til grunn når tiltak som elektrifisering av petroleumssektoren vurderes.

Underskuddet på kraft i Norge i 2009 og 2010 var ikke veldig ulikt kraftforbruket til oljeindustrien som følge av elektrifisering. En lav kraftutbygging kombinert med økt etterspørsel bl.a. som følge av elektrifiseringen, indikerer at elektrifiseringen er en bidragsyter til svingningene i kraftprisene.

Produksjon

Økt kraftproduksjon, innenfor rammen av Norges klimapolitiske forpliktelser, er nødvendig. Vi må derfor satse på en skånsom videre utbygging av våre vannkraftressurser. Sammen med energieffektivisering er dette det viktigste tiltaket for å redusere sårbarheten i det norske kraftsystemet og sikre mer stabile priser. Vannkraft er vår viktigste fornybare energikilde. Gjennom opprusting og skånsom utvidelse vil vi få mer kraft ut av eksisterende vannkraftanlegg. Vannkraftverk, utstyr og linjenett må opprustes og moderniseres ved å ta i bruk best tilgjengelig teknologi.

El sertifikatene vil øke kraftproduksjonen. Tilgangen på tilstrekkelig og rimelig kraft er grunnlaget for at Norge har bygget opp kompetansemiljøer og produksjon i den kraftintensive industrien på tilgangen av tilstrekkelig og rimelig kraft. LO er enig med utvalget i at denne industrien, som med Norges verdensledende fornybarandel i kraftproduksjonen, vil øke sin konkurranseevne når vi får en kostnad knyttet til klimautslipp globalt.

Industrien

Den kraftintensive industrien er i dag utsatt for trusselen om utflytting (karbon lekkasje). Derfor må det legges til rette for at den overlever frem til det blir likeverdige konkurransevilkår med hensyn til klimautslipp i produksjonen.

LO støtter regjeringens aktive arbeid med å sikre at denne industrien skal få kompensert for det CO₂ påslaget den fossile kraftproduksjonen i Europa påfører norsk industri ved høyere kraftpriser. Det forutsettes at handlingsrommet som direktivet gir utnyttes fullt ut når den norske ordningen utformes. Vi legger til grunn at norsk industri da har fått best mulige rammevilkår for å investere i Norge, og vi forventer at industrien følger opp.

Kraftutveksling med andre land

Utenlandskablene har først og fremst til oppgave å sikre forsyningssikkerhet og en god samfunnsøkonomisk utnyttelse av våre vannkraftressurer. Virkningen på kraftprisene av økt kraftutveksling avhenger av estimerte modelleffekter, modellforutsetninger, scenarier og en rekke forhold. Det er en svakhet ved utredningen at ikke flere fagmiljøer har vurdert de økonomiske og fordelingsmessige effektene av utenlandskabler.

Kablene skal bidra til å stabilisere de store årlige klima- og tilsigsvariasjonene. Dermed sikrer de både mot ekstreme prisutslag og bidrar til økt verdiskaping for samfunnets kraftressurer. En moderat og tilpasset videre utbygging i takt med det økte behovet fra uregulert fornybar kraft både i utlandet og i Norge er derfor fornuftig, slik utvalget påpeker. LO legger til grunn at en moderat og tilpasset utbygging kan styrke konkurransefortrinnet som norske kraftbrukere har.

Bruk av gass

Utredningen bærer preg av at bruk av gass både i Norge og i verden har kommet i bakgrunnen. Dette er en klar svakhet og står i motstrid til vurderingene fra internasjonale brede fagmiljøer som IEA. LO ser på naturgass som en del av klimaløsningen i en verden som står overfor store utfordringer knyttet til økt miljøvennlig energiforsyning. Vi beklager at utvalget ikke kunne samle seg om et felles syn på bruk av gass i kraftproduksjonen. LO slutter seg til merknaden fra Akselsen, Stensrud, Brubakk, Bye og Robertsen om bruk av gass under kapittel 6. Det er ingen grunn til å særbehandle bruk av naturgass i Norge. Gasskraftverk må bygges med bruk av best tilgjengelig kommersielle teknologi (BAT) definert i en felleseuropeisk kontekst – og være tilrettelagt for installering av ny teknologi for håndtering av CO₂.

Raskere og mer effektiv konsesjonsbehandling

Utvalget peker på viktige politiske grep for å sikre en raskere, men grundig saksbehandling av både nett og produksjonsprosjekter.

Behandlingskapasiteten bør styrkes. LO registrerer at regjeringen har tatt grep for å sikre en raskere saksbehandling av sentralnettet ved at vedtakene for større prosjekter er løftet til Kongen i Statsråd. Fremføring og utbygging av kraft er et nasjonalt viktig anliggende. Denne endringen kombinert med en åpen og involverende prosess på et tidlig stadium vil sikre viktige innspill.

Regjeringen må stille krav til behandlingstiden av kraftprosjekter og unngå dobbeltbehandling av samme saksforhold. Administrative hindringer for realisering av prosjekter må fjernes og det må stilles tilstrekkelig med ressurser til rådighet slik at behandlingskapasiteten er tilstrekkelig og

behandlingstiden kan kortes ned. De mange lovene som involveres må samordnes og saneres slik at en unngår unødig byråkratisering.

Energieffektivisering og kompetanseutvikling

Energieffektivisering må prioriteres. En effektiv bruk av energiressursene kan bidra til en styrket forsyningsikkerhet. Det foreligger en rekke studier av potensialet for energieffektivisering. ENOVA er det viktigste verktøyet i arbeidet med økt energieffektivitet. Både husholdningene, næringslivet og det offentlige må tilstrebe en effektiv ressursbruk. Tiltak for energisparing og miljø må lønne seg.

LO mener derfor at utvalget burde pekt på muligheten som den pågående installasjonen av nye strømmålere kan gi for å utvikle et to-pris system eller andre ordninger som stimulerer til energisparing.

Det må satses på økte offentlige støtteordninger for forskning og utvikling innen energibruk.

LO støtter utvalgets forslag om å utarbeide en plan for å heve kompetansen innen bygg og rehabilitering i byggebransjen og offentlig eiendomsforvaltning.

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Gerd Kristiansen
(sign.)

Kenneth Sandmo
(sign.)

Olav H. Lie

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.